

30.11.2015

SUOMEN PARTIOLAISET - FINLANDS SCOUTER RY:N LAUSUNTO **Vapaaehtoistyön koordinaatiota ja toimintaedellytysten kehittämistä** **selvittävän työryhmän raportti VM005:00/2015**

Ehdotus 1:

Vapaaehtoistyön koordinoinnin vastuuministeriöksi määritellään oikeusministeriö ja valtioneuvoston demokratiaverkosto seuraa ehdotettujen uudistusten etenemistä Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. on Suomen suurin nuorisjärjestö, jossa toimii noin 25 000 täysiikäistä vapaaehtoisista 65 000 partiolaisesta. Partion päämääränä on kasvattaa aktiivisia paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäseniä. Vapaaehtoisemme antavat vuosittain yli 3 miljoonaa tuntia aikaansa lasten ja nuorten partiotoiminnan mahdollistamiseksi. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:ssä tehty vapaaehtoistyö vastaa yli 1800 nuorisotyöntekijän työpanosta. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. muistuttaa, että vapaaehtoistyön määrä on Suomessa erittäin korkealla tasolla ja oikeanlaisin keinoin vapaaehtoistyöstä voidaan vapauttaa lukuisia resursseja muihin yhteiskunnan kannalta kriittisiin toimintoihin.

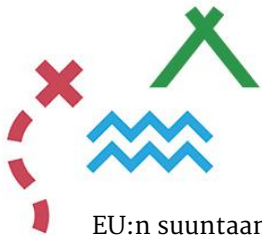
Vapaaehtoistyössä kerrytettävä osaaminen on merkittävää ja koko eliniän kestävä. Laadullisesti ja määrällisesti tämä vastaa formaalin koulutusjärjestelmän tuottamaa osaamista. Vapaaehtoistyön rooli kokonaisturvallisuuden hallinnassa tulee kasvamaan ja tämä vaatii tarkempaa määrittelyä sisäministeriön osalta. On huomioitava, että vapaaehtoistyö on paljon muutakin kuin kansalaisten oikeuksien turvaamista ja demokratiakehitystä. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. näkee, että kokonaisuuden hallinta on tarpeen pitää yhden ministeriön alaisuudessa ja tähän tehtävään oikeusministeriö on luontevin valinta. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. yhtyy työryhmän raportin huomioon pysyvän ministeriöiden välisen yhteistyöelimen puuttumisesta vapaaehtoistyön sektorilta. Lukuisat eri vapaaehtoistyön muodot ja kehittämistarpeet puoltavat KANE:n aseman kehittämistä kohti poikkihallinnollista elintä, jossa eri kolmannen sektorin toimijat ovat edustettuina. Nuorisjärjestöjen vahva edustus jatkossa KANE:ssa on ensisijaisen tärkeää tulevaisuudessa. Erillistä vain viranhaltijoista muodostuvaa toimielintä Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. ei pidä tarpeellisenä.

Ehdotus 2:

Luodaan verkkosivu, jossa vapaaehtoistoimintaa koskevat ohjeet järjestöille ja vapaaehtoisille ovat selkeällä kielellä. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. pitää hyvänä esityksessä, että vapaaehtoistyötä koskevat ohjeet ja lainsäädäntö löytyvät yhdestä paikasta sekä ovat esteettömästi kaikkien luettavissa. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n mielestä sivustolle tulisi keskittää myös vapaaehtoistyössä hankittavan osaamisen tunnistamiseen tarkoitetut EU:n tuottamat työkalut kuten EuroPass ja YouthPass. Erillistä ja uutta vapaaehtoistyön portaalia Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. eivät koe tarpeellisenä, vaan sivuston tulisi keskittyä vain tiedon jakamiseen.

Ehdotus 3:

Tarkistetaan vero-ohjeiden selkeys vapaaehtoistyön näkökulmasta ja ne linkitetään tulevaan vapaaehtoistyön portaaliin. Selvitetään mahdollisuutta verovapaiden kustannusten korvausten soveltamisalan laajentamiseen sekä matkakustannusten enimmäismäärän riittävyttä. Suomen Partiolaiset – Finland Scouter ry:n mielestä yleishyödyllisten tahojen toimintaedellytyksiä edistäviä veropoliittisia ratkaisuja tulee edistää esim. yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveron poistolla, jäsenlehtien ALV-vapauden säilyttämisellä sekä järjestöjä tukevien lahjoituksiin ja perintöihin kohdistuvien verohelpotuksin. Yhdistysten verovapaus ja selkeästi varainhankintaluonteisen toiminnan verovapaus tulee säilyttää ja Suomen on oltava aktiivinen asian varmistamiseksi myös

EU:n suuntaan. Verotukseen liittyvässä kehitystyössä on huomioitava, ettei vapaaehtoisten normaalia kiittämistä pienin muistolahjoin tehdä mahdottomaksi. Tämä koskee niin suoria muistamisia kuin laskennallista hyötyäkin (esimerkiksi vapaaehtoistyöllä järjestetyn tapahtuman tai matkan maksuttomuus järjestäjälle). Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. suhtautuu myönteisesti siihen, että kolmannen sektorin tukemiseen lahjoitusvaroin kannustettaisiin verovähennysoikeudella. Verovähennyksen toimivuutta voitaisiin selvittää kokeilulla, jossa yksityishenkilöille annettaisiin mahdollisuus vähentää tiettyyn summaan asti oleva lahjoitusmäärä vuosittain tuloverotuksessa.

Ehdotus 4:

Selkiytetään ohjeita ja lisätään tiedotusta työttömän oikeudesta tehdä vapaaehtoistyötä menettämättä työttömyysturvaa. Työttömät saavat tehdä vapaaehtoistyötä, mutta asiaan on liittynyt paljon väärinkäsityksiä. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry arvostaa esityksessä sitä, että työtön työnhakija saa selkeästi, oikea-aikaisesti ja rohkaisevasti tiedon oikeudestaan osallistua vapaaehtoistoimintaan menettämättä työttömyysturvaansa. Vapaaehtoistoiminta edistää merkittävästi työttömän työnhakijan työllistyvyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n mielestä on tärkeää, että ohjeissa työttömän työnhakijan aseman arvioimiseksi tunnustetaan myös vapaaehtoistoiminnassa kasvaminen ja vapaaehtoistoiminnan projektiluonteisuus.

Ehdotus 5:

Ohjeistus tarvittavista vakuutuksista, vastuista ja tietosuojakysymyksistä kootaan vapaaehtoistoimijoille suunnattuun portaaliiin Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry pitää esitettyä ohjeistusta vapaaehtoistoimintaan osallistuvien oikeuksista, vastuista ja velvollisuuksista erityisen tärkeänä. Tietosuojavastuun merkitys on huomioitava kaikessa vapaaehtoistoiminnassa.

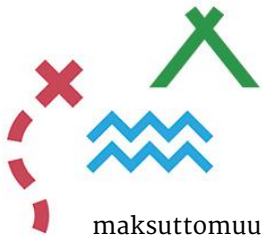
Ehdotus 6:

Yhteinen avustusten hakujärjestelmä vapaaehtoistoimijoille Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. edellyttää, että rahapelifuusio ei raskautaa järjestöjen avustusprosesseja ja mahdolliset fuusion aiheuttamat muutokset avustushakemisessa tiedotetaan selkeästi kaikille avustusten hakijoille. Jos Rahapelifuusion seurauksena tuotonjaossa tapahtuu muutoksia, on perustettava toimijoiden yhteiseen näkemykseen. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. suhtautuu varauksellisesti esitykseen yhteisestä hakujärjestelmästä. Kullakin sektorilla on vakiintuneet hakukäytännöt, joita on pitkäjänteisesti kehitetty sektorin tarpeista lähtien. Sektorit ja avustettavat toiminnon myös ovat niin erilaisia, että mekaaninen yhdenmukaistaminen ei ole mielekäs tavoite. Raha-automaattiyhdistyksen haku- ja valvontajärjestelmän laajentamiseen Suomen Partiolaiset suhtautuu varauksella. Sen sijaan Suomen Partiolaiset näkee, että erityisesti pienten avustusten kohdalla prosessin keventäminen voisi olla tarpeen. Pyrkimykseen poistaa päällekkäisiä tukia Partiolaiset suhtautuu myönteisesti.

Ehdotus 7:

Lupa- ja ilmoitusmenettelyä vapaaehtoistoiminnan tilaisuuksiin kevennetään ja lupahakemukset kootaan yhteen paikkaan. Esimerkiksi hygieniapassin suhteen tarvitaan lisää tiedottamista, sillä vastoin yleistä väärinkäsitystä passia vaaditaan vapaaehtoistoiminnassa vain harvoin. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n mielestä kaikkialla Suomessa lupa- ja ilmoituskäytännön selkeyttäminen ja yhtenäistäminen on erittäin hyvä asia. Varsinkin lakiesitetyksessä esitetyn kuntien kannustamista omien tilojen hyödyntämiseen esim. keittiötilojen osalta on Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n mielestä erittäin suositeltava ehdotus.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. yhtyy työryhmän näkemykseen siitä, että uudistetun rikostaustan selvittämiseen liittyvän lainsäädännön tuoma oikeus järjestöille selvittää lasten kanssa työskentelevien rikostausta on erittäin hyvä asia. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n mielestä lähtökohta, jonka mukaan otteen hankkiminen on vapaaehtoistehtävän järjestäjälle oikeus eikä velvollisuus on mielestämme oikea. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry on kuitenkin huolissaan vapaaehtoistoimintaa varten tilattavan rikostaustaotteen maksullisuudesta. Otteen

maksuttomuus olisi tärkeä viesti kansalaisyhteiskunnan tukemisesta, eikä asettaisi vapaaehtoistoiminnan järjestäjiä eriarvoiseen asemaan. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. pitää myös erittäin tärkeänä selvittää mahdollisuudet yhdistää vapaaehtoisten rikostaustan selvittämistä koskeva sääntely aiempaan työ – ja virkasuhteista koskevaan lainsäädäntöön siinä vaiheessa, kun on olemassa tarpeeksi kokemuksia vuonna 2014 uudistetun lainsäädännön

Ehdotus 8:

Rahankeräyslain ja arpajaislain uudistamista selvitetään. Rahankeräyslupien myöntämistä voitaisiin helpottaa ja pienarpajaisien kattoa korottaa. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. toivoo, että tulevaisuudessa rahankeräyslain uudistamisessa annetaan myös selkeät suosituksen rahankeräykseen internetin kautta esim. nettiippailla keräämiseen. Suomen Partiolaiset suhtautuu myönteisesti siihen, että luvan myöntämisessä voitaisiin hyödyntää aiemmin valtionhallinnolle annettuja tietoja.

Ehdotus 9:

Aktiivisen kansalaisuuden opettamista ja tietoisuutta yhteiskunnallisen toiminnan monimuotoisuudesta kehitetään osana opetussuunnitelmien uudistamista. Koulujen ja järjestöjen yhteistyötä edistetään ja Opetushallitus suosittelee kouluille hyviä yhteistyökäytäntöjä. Selvitetään, mikä vaikutus IB-tutkintojen pakollisella vapaaehtoistoimintaan osallistumisella on ollut opiskelijoiden myöhemmälle kiinnostukselle vapaaehtoistoimintaa kohtaan. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n mielestä työryhmä on ansiokkaasti kartoittanut vapaaehtoistyön ja formalin koulutuksen yhteyden nykytilaa. Maininnan tasolle jäävä EU:n suositus vapaaehtoistyössä hankitun osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa on tervetullut esiinnotto vapaaehtoistyön roolista osaamisen kehittämisessä ja elinikäisessä oppimisessa.

Formaalin koulutusjärjestelmän parissa tunnistettavasta osaamisesta on jo olemassa monivuotinen AHOT-tyo ja sen myötä luodut järjestelmät. Formaalin koulutuksen tulisi yhtenäistää sisältöjään ja prosessejaan, jotta vapaaehtoistyössä hankittu osaaminen olisi linjattavissa formaalin koulutuksen lukuisiin paikallisiin käytäntöihin. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. esittää vahvempaa työelämän ja vapaaehtoistyön välisen yhteyden rakentamisesta jatkossa. Kansallisen tutkintojen viitekehysten (NQF) käyttöönotto edistäisi Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n mielestä vapaaehtoistyön työelämäyhteyttä. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n mielestä tulee laatia yhteinen postformaalin oppimisen visio. Postformaalissa visiossa niin formaali että nonformaali oppiminen nähdään yksilön kehityksen ja työelämä tarpeiden näkökulmasta.